

Цюняк О.П.

кандидат педагогічних наук, викладач
кафедри теорії та методики початкової освіти
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені В. Стефаника»
м.Івано-Франківськ, Україна

СИСТЕМА ЦІННОСТЕЙ У ПРОФЕСІЙНОМУ СТАНОВЛЕННІ МАЙБУТНЬОГО ПЕДАГОГА

Сьогодні дедалі стає очевидним, що орієнтація сучасної педагогічної освіти на виховання професіоналів потребує не тільки ретельної фахової підготовки педагогів, але й широкого світогляду, професійного мислення, високої освіченості, індивідуального усвідомлення значення загальнолюдських та педагогічних цінностей. Вивчення проблеми професійного становлення майбутнього педагога в аксіологічному аспекті розкриває його зміст, основу якого складають педагогічні цінності. У зв'язку з цим набирає гостроти питання вибору системи цінностей для майбутніх педагогів і для всієї освітянської галузі.

Зазначимо, що особистість орієнтується на ті цінності, які найбільше їй потрібні на сьогодні й в подальшій перспективі, відповідають її інтересам і цілям, імпонують її досвіду. Знання про цінності дозволяють майбутньому педагогу як особистості визначити власні цілі, оскільки глибинне усвідомлення людської свідомості та діяльності передбачає вироблення особистісних ідеалів, принципів, керуючись якими, він може приймати рішення, робити свідомий вибір, аналізувати свою поведінку та поведінку учнів. Особистість орієнтується на найбільш потрібні їй цінності, які в перспективі відповідатимуть її інтересам і цілям. У професійній ціннісній орієнтації майбутнього педагога такою цінністю є конкретна професія, коли педагогічні цінності виступають відносно стійкими орієнтирами, за якими він співвідносить своє життя і педагогічну діяльність. Система цінностей властива суспільству і зосереджуються в суспільній свідомості у формі моралі, релігії, філософії. Це ідеї, уявлення, норми і правила, які регламентують виховну діяльність і спілкування в межах

суспільства. Уся система цінностей створює у свідомості вчителя особистісну систему ціннісних орієнтацій, яка має проявитись в реальних діях і вчинках.

Цікавими і показовими є результати анкетування (серед студентів і викладачів), які визначають такі значущі, на їхню думку, цінності: здоров'я – 71%; матеріальний добробут – 68%; освіченість – 58,7%; сім'я – 55%; пізнання (можливість розширення своєї освіти, кругозору, загальної культури, інтелектуальний розвиток) – 41,3%; далі цікава робота і раціоналізм (уміння раціоналістично мислити, приймати обмірковані раціональні рішення) – 27,2% .

З вище зазначеного можемо сказати, що на сьогодні у нашому суспільстві гостро відчувається втрата духовних орієнтирів і високих ідеалів. Саме тому ми вважаємо, що основними цінностями, якими повинна володіти людина з вищою освітою, а тим більше майбутній педагог мають бути: духовні, моральні, національно-гуманістичні цінності. Виховання високої моральності й духовності сьогодні постає перед усім світом. Саме висока моральність і духовність мають бути основними складовими у системі педагогічних цінностей.

На нашу думку, важливість формування системи цінностей у ВНЗ у майбутніх педагогів, по-перше, зумовлена тим, що від вчителя повністю залежить стан морально-психологічного клімату учнівського колективу. По-друге, педагог має виконувати провідну роль у формуванні моральних норм у учнів. По-третє, вчитель має бути прикладом для своїх вихованців, взірцем високої інтелектуальної, духовно-естетичної і моральної завершеності.

1. Клепко С. Цінності буття і цінності освіти в контексті глобалізації / Сергій Клепко // Дайджест "Школа – парк" педагогічних ідей та технологій. – 2005. – №12. – С. 25–35.
2. Лебідь І. Цінності як категорія педагогічного дослідження / Ірина Лебідь // Рідна школа. – 2006. – №2. – С. 15–17.
3. Сущенко А.В. Гуманізація педагогічної діяльності вчителя : наук. метод. посіб. / Сущенко А.В. – Запоріжжя: Прем'єр, 2003. – 222 с.